

APSTIPRINU

Latgales industriālā tehnikuma
direktore I. Ostrovska

2022.gada 30.novembrī

**Darba aizsardzības instrukcija Nr.62
veicot darbus uz sastatnēm un pastatnēm**

Latgales industriālais tehnikums	Darba aizsardzības instrukcija Nr.62 veicot darbus uz sastatnēm un pastatnēm
----------------------------------	---

1. Vispārīgās prasības.

1.1. Nosacījumi darba izpildei uz sastatnēm un pastatnēm:

1.1.1. vecums	no 18 gadiem
1.1.2. dzimums	nav ierobežojumu
1.1.3. veselības pārbaude	saskaņā ar uzņēmumā apstiprināto sarakstu
1.1.4. instruktāžas:	
1.1.4.1. ievadapmācība	stājoties darbā
1.1.4.2. instruktāžas darba vietā	sākotnējā - pirms darba uzsākšanas, atkārtota - ne retāk kā 1 reizi sešos mēnešos

1.2. Prasības sastatnēm un pastatnēm, darba vietas organizēšanas prasības:

1.2.1. sastatnēm, pastatnēm un citiem līdzekļiem darbu veikšanai augstumā jābūt izgatavotām saskaņā ar spēkā esošo standartu un citu normatīvo aktu, kas attiecas uz konkrētā tipa līdzekļu izgatavošanu, prasībām;

1.2.2. komplektā ar piegādātajām sastatnēm un pastatnēm jābūt pasei, kas satur lietošanas instrukciju;

1.2.3. ekspluatēt sastatnes un pastatnes drīkst tikai pēc to pieņemšanas noteiktā kārtībā;

1.2.4. grunts virsmu, uz kuras paredzēts uzstādīt sastatnes, jānoplanē, jānoblietē un jānodrošina virszemes ūdeņu novadīšana;

1.2.5. sastatnēm jābūt piestiprinātām pie ceļamās ēkas sienas. Piestiprināšanas vietām un paņēmiem jābūt norādītiem darbu veikšanas projektā.

Ja projektā vai izgatavotāja instrukcijā nav īpašu norādījumu, sastatņu piestiprināšanu pie ēku sienām veic ne retāk kā ik pēc viena līmeņa līdz galējām statnēm, ik pēc diviem laidumiem augšējām līmenim un viena stiprinājuma uz katrām 50 m² sastatņu projekcijas uz ēkas fasādes;

1.2.6. aizliegts piestiprināt sastatnes pie parapetiem, karnīzēm, balkoniem un citām izvirzītām ēkas daļām;

1.2.7. ja sastatnes ir augstākas par 6 m, tām jābūt vismaz diviem klājiem: darba un aizsargklājam, bet katrai darba vietai jābūt aizsargātai no augšas ar klāju, kas atrodas ne augstāk kā 2 m no darba klāja; aizliegts veikt darbus uz vienas vertikāles vairākos līmeņos, ja starp tiem nav starpklāju;

1.2.8. sastatņu, kuras atrodas 1,3 m un augstāk virs zemes (pārseguma), klājiem un laipām jābūt nožogotiem. Nožogojums sastāv no klāja apmales, margām un viena horizontāla starpelementa. Margu augstums - 1 m, apmales - ne mazāks par 0,15 m. Atstatums starp margu statnēm nedrīkst būt lielāks par 2 m, margām jābūt gludām;

1.2.9. laikā, kad tiek veikts darbs augstumā, aizliegts pārvietoties zem sastatnēm vai pastatnēm, bīstamajai zonai jābūt iežogotai un apzīmētai ar brīdinājuma zīmēm;

1.2.10. sastatnes ik pa 40 perimetra metriem jāapgādā ar kāpnēm vai stalažu kāpnēm, uz visu ēku jābūt vismaz divām šādām kāpnēm;

1.2.11. paaugstinājumu klājam jābūt ar gludu virsmu, ne šaurākam par 1 m, ja tiek veikti krāsošanas vai montāžas darbi, ne šaurākam par 1,5 m, ja tiek veikti apmešanas darbi, un ne šaurākam par 2 m, ja tiek veikti mūrēšanas darbi. Spraugu platums starp darba klāja dēļiem - ne lielāks kā 5 mm;

1.2.12. koka sastatnēm un paaugstinājumiem jābūt izgatavotiem no cieta koka;

1.2.13. skavu un naglu galiem jābūt nolocītiem, bet liekas naglas jāizrauj;

1.2.14. metāla cauruļstatni jāuzstāda statņu korpēs un šīm korpēm jābūt sastiprinātām ar balsta blīvēm;

1.2.15. metāla sastatnēm jābūt droši iezemētām un aprīkotām ar zibensnovedēju;

1.2.16. sastatņu ekspluatācijas procesā tās ne retāk kā ik pēc 10 dienām jāapskata darbu vadītājam vai meistaram.

1.3. Darba vides riska faktori:

- 1.3.1. darba vietas atrašanās ievērojamā augstumā virs zemes (grīdas) līmeņa;
- 1.3.2. nelabvēlīgā atmosfēras apstākļu ietekme;
- 1.3.3. iespējams nepietiekams darba vietas apgaismojums.

1.4. **Kolektīvie un individuālie darba aizsardzības līdzekļi un to lietošana** - saskaņā ar uzņēmumā apstiprināto sarakstu.

1.5. Prasības uguns- un sprādziendrošībai:

- 1.5.1. koka sastatnes jāapstrādā ar pretuguns sastāvu;
- 1.5.2. metāla sastatņu apstrāde pret uguns iedarbību jāveic vienlaikus ar ēkas būvdarbiem.

1.6. **Elektrodrošības prasības:** pagaidu pārnēsājamo elektrības vadu, ko ieviek uz sastatnēm, spriegums nedrīkst būt lielāks par 42 V, bet īpaši mitrās vietās - par 12 V.

1.7. Darba higiēnas prasības:

- 1.7.1. darba zonas apgaismojumam jāatbilst spēkā esošajām normām. Apgaismojums, kura lielums ir vismaz 50 lx, uzskatāms par pietiekamu cilvēka redzes uztverei;
- 1.7.2. sadzīves un sanitārajām telpām jābūt aprīkotām ar skapi specapgērbu glabāšanai un izlietni roku mazgāšanai;
- 1.7.3. aukstajā gada laikā (gaisa temperatūra -16°C un zemāka), ja darbs notiek zem klajas debess, jānodrošina strādājošajiem telpas, kur var sasildīties.

1.8. Ja tiek atklāti sastatņu vai pastatņu bojājumi, strādniekam jāpārtrauc darbs un jāziņo par bojājumu tiešajam darbu vadītājam.

1.9. Nekavējoties ziņot tiešajam darbu vadītājam, darba devējam vai viņa pilnvarotai personai par nelaimes gadījumu vai situāciju, kura apdraud cilvēka veselību vai dzīvību.

1.10. Personas, kas pārkāpj šīs darba aizsardzības instrukcijas prasības, atkarībā no pārkāpuma sekām tiek sauktas pie disciplinārās, administratīvās, materiālās atbildības vai kriminālatbildības.

2. Darba aizsardzības prasības, uzsākot darbu

2.1. Uzvilkt specapgērbu (tam jābūt piegulošam un aizpogātam), specapavus, aizsargķiveri. Pārbaudīt citu individuālās aizsardzības līdzekļu esamību un darba kārtību.

2.2. Saņemt uzdevumu no tiešā darbu vadītāja, bet nepieciešamības gadījumā - papildus instruktāžu.

2.3. Jāpārbauda kāpņu, slietņu, sastatņu un pastatņu darba kārtība, kā arī to iežogojums. Ja atklāti bojājumi, darbu sākt nedrīkst, un par tiem jāpaziņo tiešajam vadītājam.

2.4. Jāpārlicinās par plakātu, brīdinājuma zīmju par pastatņu un sastatņu celbspēju esamību.

2.5. Jāsakārto darba vieta attiecīgam darbam un jānovāc liekie priekšmeti.

2.6. Gadījumi, kad nedrīkst uzsākt darbu:

2.6.1. ja sastatnes nav darba kārtībā – stiprinājumi, kājlīstes, margas u.c. sastatņu konstrukciju elementi, vai sastatnēm trūkst stabilitātes.

2.6.2. Trūkst vai bojāti kolektīvās vai individuālās aizsardzības līdzekļi.

2.7. Par visiem konstatētajiem iekārtu, inventāra, elektrisko vadu u.c. bojājumiem nekavējoties paziņot tiešajam darbu vadītājam. Līdz bojājumu novēršanai turpināt darbu kategoriski aizliegts.

2.8. Neuzsākt darbu, ja ir slikta pašsajūta, reibonis u.tml. Ziņot par to tiešajam darbu vadītājam.

3. Darba aizsardzības prasības, veicot darbu

- 3.1. Darba laikā jāuzmana sastatņu, pastatņu un iežogojumu darba kārtība un drošība.
- 3.2. Jāuzmana atkritumu kanālu un reņu darba kārtība. Renes un atkritumu kanāli periodiski jāattīra no celtniecības un citiem atkritumiem.
- 3.3. Ja tiek veikti mūrēšanas darbi:
- 3.3.1. siena jāmūrē no iepriekšējā līmeņa pastatnēm un sastatnēm līdz stāva pārseguma līmenim, atstājot vietu paneļu atbalstam;
- 3.3.2. nemontēt pārseguma paneļus, ja nav izveidota apmale no divām ķieģeļu rindām virs pārseguma līmeņa;
- 3.3.3. jāizšuvo ārējās šuves pēc katras ķieģeļu rindas klāšanas, aizliegts šajā laikā pāriet no sastatnēm un pastatnēm uz sienas;
- 3.3.4. ja mūrēšanas darbi tiek veikti no iekšējām sastatnēm vai pastatnēm, pa visu būves perimetru jāizbūvē aizsargjumiņi;
- 3.3.5. ķieģeļu karnīžu būvēšanu, kas izvirzās vairāk par 30 cm no būvējamās sienas plaknes, jāveic no ārējām sastatnēm.
- 3.4. Ja tiek uzstādīti bloki vai paneļi, strādniekiem jāatrodas uz pārseguma vai inventārsastatnēm.
- 3.5. Ja tiek veikti mehānizēti apmešanas darbi:
- 3.5.1. nedrīkst pieļaut šļūteņu salocīšanos cilpā, kā arī asā leņķī;
- 3.5.2. jāuzmana javas transportēšanas šļūteņu darba kārtība;
- 3.5.3. strādājošiem, kas uzklāj apmetuma javu, jāuzvelk aizsargbrilles.
- 3.6. Strādājošiem, kas veic krāsošanu no sastatnēm un pastatnēm ar pneimatisko instrumentu palīdzību, jāuzvelk respirators un aizsargbrilles.
- 3.7. Krāsojot metāla konstrukcijas augstāk par 1 m, strādniekiem jālieto drošības jostas un virves.
- 3.8. Izņēmuma gadījumos ārējos mūrēšanas darbus drīkst veikt, piestiprinoties ar drošības jostu un virvi.
- 3.9. Drošības jostas jāpastiprina ar pārseguma montāžas cilpām vai tērauda tauvu, kuru speciāli šim nolūkam jānostiepj gar būvējamām sienām. Aizliegts piestiprināt drošības jostu pie pastatņu margām un montāžas galdiem.
- 3.10. No sastatņu un pastatņu klājiem periodiski jātīra putekļi un netīrumi, kā arī krāsa; ziemā - sniegs un apledojums, bet pēc tam jānokaisa ar smiltīm.
- 3.11. Ņemot sastatņu klāju vai pārvietojot to uz citu līmeni, no tā pilnībā jānotīra atkritumi, jānovāc materiāli, tara.
- 3.12. **Aizliegts:**
- 3.12.1. izmantot elektriskos un pneimatiskos instrumentus augstumā, kas lielāks par 2,5 m;
- 3.12.3. nepiederošām personām atrasties uz sastatnēm;
- 3.12.4. mest no sastatnēm un pastatnēm instrumentus, taru, jebkādu citu priekšmetus;
- 3.12.4. sēties vai stāvēt uz sastatņu vai pastatņu margām, kā arī lēkāt pa to klāju;
- 3.12.5. uzkāpt vai nokāpt pa sastatņu vai pastatņu statnēm;
- 3.12.6. pieļaut sastatņu pārkraušanu;
- 3.12.7. pieļaut, ka vienā sastatņu vietā vienlaicīgi atrodas vairāki strādājošie;
- 3.12.8. ieiet no sastatnēm un pastatnēm logu un durvju ailēs;
- 3.12.9. patvaļīgi mainīt sastatņu, pastatņu karkasu konstrukcijas, kā arī ņemt stiprinājumus.

4. Darba aizsardzības prasības ārkārtas situācijās

4.1. atklājot līdzekļu darbu veikšanai augstumā bojājumus	nekavējoties pārtraukt darbu, nokāpt no sastatnēm. Par pamanītajiem bojājumiem nekavējoties ziņot tiešajam vadītājam. Darbu atsākt drīkst tikai pēc bojājumu novēršanas;
4.2. nelabvēlīgi atmosfēras apstākļi	pārtraukt darbu, ja sākas negaiss, vēja ātrums pārsniedz 15 m/s, stipri snieg vai līst, ir bieža migla;
4.3. ugunsgrēks	4.3.1. nepieciešamības gadījumā nekavējoties ziņot ugunsdzēsības dienestam (tālr. 112); 4.3.2. sākt dzēst ugunsgrēku ar darba vietā esošajiem ugunsdzēsības līdzekļiem; 4.3.3. izsaukt uz ugunsgrēka vietu maiņas priekšnieku, meistarū vai citu amatpersonu;
4.4. nelaimes gadījums	sniegt pirmo palīdzību cietušajam, paziņot par notikušo tiešajam vadītājam un saglabāt nelaimes gadījuma apstākļus, ja tas nerada briesmas apkārtnējiem, nepieciešamības gadījumā izsaukt ātro palīdzību (tālr. 113 vai 112).

5. Darba aizsardzības prasības, beidzot darbu.

5.1. Jānovāc no sastatnēm atlikušie materiāli, mehānismi, instrumenti un ierīces. Tās jānodod glabāšanas vietā.

5.2. Jāsakārto darba vieta, no tās jānotīra putekļi, dubļi utt.

5.3. Paziņot tiešajam vadītājam par visiem bojājumiem un traucēkļiem, kas radušies vai pamanīti darba laikā.

Sastādīja: darba aizsardzības speciālists _____ S.Naglis